КАЛЯРОВЫЙ КАМПАНЕНТ ВІЗУАЛЬНАГА АСЯРОДДЗЯ ДАСЛЕДАВАННЕ ЎПЛЫВУ ПАРАМЕТРАЎ КАЛЯРОВАГА АСЯРОДДЗЯ НА ПСІХІЧНАЕ ЗДАРОЎЕ

Помазава А.В., Ляскевіч В.Л.

Навуковы кіраўнік: канд. біял. навук, дац. Зіматкіна Т.І.
Гродзенскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт

Актуальнасць. Колер - гэта жыццё, а свет без фарбаў уяўляецца нам мёртвым. Колеры з'яўляюцца першапачатковымі паняццямі, дзецьмі першароднага бясколернага святла і яго супрацьлегласці – бясколернай цемры [1]. Колер з'яўляецца неад'емным элементам успрымання навакольнага свету і аказвае комплекснае ўздзеянне на чалавека. Людзі яшчэ са старажытных часоў заўважылі ўплыў колеру на настрой чалавека, яго самаадчуванне і нават на здароўе. Вельмі часта, выпрабоўваючы цяжкія перажыванні, чалавек выбірае для сябе адзенне цёмных тонаў, тым самым падаўжаючы стан засмучэння [2]. Напрыклад, у выразах «пачырванеў ад сораму», «пазелянеў ад лютасці», «пачырванеў ад задавальнення» ці «збялеў ад страху» мы не ўспрымаем колеры даслоўна, але інтуітыўна звязваем іх з чалавечымі эмацыйнымі станамі, якія могуць быць выяўленыя праз колер [3, 4]. Калі ў дзяцінстве колер стымулюе творчае развіццё, то ў дарослым узросце яго роля часта недаацэньваецца, зводзячыся толькі да эстэтычнай функцыі. Аднак уплыў колеру значна глыбей: яно закранае фізіялогію, псіхалогію і паводніцкія рэакцыі індывіда.

Мэта. Па-эмпірычнаму даследаваць асаблівасці эмацыйнага водгуку рэспандэнтаў на розныя каляровыя стымулы. Нягледзячы на відавочную значнасць каляровага ўздзеяння, яго ўплыву на эмацыйны водгук і кагнітыўныя працэсы чалавека вывучаны недастаткова. Існуе запатрабаванне ў сістэматызацыі дадзеных аб тым, як пэўныя каляровыя стымулы мадулююць псіхафізіялагічны стан, што і складае асноўную праблему дадзенага даследавання. Мы мяркуем, што мэтанакіраванае выкарыстанне колераў, якія аказваюць дадатны ўплыў на псіхаэмацыйны стан чалавека, у дызайне інтэр'ераў спрыяе стварэнню больш прадуктыўнага асяроддзя для працоўнай дзейнасці і рэкрэацыі.

Матэрыялы і метады. У якасці матэрыялу даследавання былі выкарыстаныя публікацыі ў навуковых часопісах, у той ці іншай меры закранаюць тэму даследавання. Для вырашэння пастаўленых задач быў выкарыстаны комплекс метадаў:

1. Аналітычны агляд навуковай літаратуры па праблеме колераўспрымання.
2. Анкетаванне (апытанне) для збору першасных дадзеных аб суб'ектыўным успрыманні колеру рэспандэнтамі.

Вынікі і іх абмеркаванне. У даследаванні прынялі ўдзел 107 чалавек, з якіх 85 (79,4%) – жанчыны і 22 (20,6%) – мужчыны. Большасць рэспандэнтаў (73,8%) былі маладзейшыя за 20 гадоў і з'яўляліся студэнтамі такіх медыцынскіх ВНУ, як ГрДМУ, ГомДМУ і БДМУ. На пытанне аб уплыве колеру інтэр'еру на

Репозиторий ГрГМУ

настрой на працягу дня (па шкале ад 1 – «зусім не ўплывае» да 5 – «моцна ўплывае») большасць апытаных (27,1%) выбралі адзнаку «4». Што датычыцца ўплыву колеру адзення, то тут найбольшая доля рэспандэнтаў (таксама 27,1 працэнта) указалі ацэнку «3».

Рэспандэнты асацыявалі розныя эмоцыі з пэўнымі колерамі: Сум і нуда: пераважна з сінім (54,2%), фіялетавым (29%) і чорным (22,4%).Трывога: з чырвоным (46,7%), аранжавым (34,6%) і фіялетавым (14%). Злосць: у асноўным з чырвоным (83,2%), радзей – з аранжавым (11,2%) і фіялетавым (8,4%). Радасць: з жоўтым (59,8%), зялёным (26,2%) і аранжавым (24,3%). Спакой: з блакітным (46,7%), зялёным (43%) і жоўтым (16,8%). Бадзёрасць: з зялёным (47,7%), аранжавым (23,4%) і жоўтым (20,6%).

Аналіз вынікаў даследавання. Выяўленыя асацыяцыі (напр., чырвоны – узбуджэнне / трывога; зялёны / блакітны – спакой) цалкам адпавядаюць з тэарэтычнымі палажэннямі аб колераўспрыманні. Гэта даказвае, што падбор дамінантнага каляровага тону з'яўляецца першаснай і магутнай прыладай уплыву на псіхічны стан. Важным вынікам з'яўляецца выяўленне амбівалентнасці ўздзеяння некаторых тонаў (фіялетавы, сіні), якая можа быць растлумачана ўплывам іншага параметру – насычанасці. Гэта паказвае на неабходнасць комплекснага ўліку некалькіх параметраў асяроддзя адначасова. Паколькі рэспандэнты выразна ідэнтыфікуюць колеры, якія выклікаюць у іх дадатныя эмоцыі (радасць, спакой, бадзёрасць – жоўты, зялёны, блакітны), іх мэтанакіраванае выкарыстанне ў дызайне інтэр'еру сапраўды можа спрыяць стварэнню больш спрыяльнай атмасферы. На аснове выяўленых патэрнаў можна сфармуляваць практычныя рэкамендацыі для праектавання інтэр'ерных прастор і для фарміравання гардэроба. Так , для зон рэлаксацыі (спальні, пакоі адпачынку) у якасці дамінантнай палітры мэтазгодна ўжыванне блакітных і зялёных тонаў, якія дэманструюць найболей высокія асацыяцыі са спакоем. Дадзеныя колеры спрыяюць зніжэнню сімпатычнай актывацыі нервовай сістэмы. Для падтрымання тонусу і кагнітыўнай актыўнасці у зонах працы (працоўныя кабінеты, кухні, спартыўныя зоны) рэкамендавана дазаванае ўвядзенне акцэнтных колераў – жоўтага і аранжавага, звязаных з бадзёрасцю і радасцю. Варта абмежаваць выкарыстанне чырвонага колеру ў вялікіх пляцах, з прычыны яго ўстойлівай сувязі з афектамі злосці і трывогі, што можа правакаваць непрадуктыўную псіхаэмацыйную напругу.

Што тычыцца адзення, то для дасягнення стану стабільнасці і надзейнасці рэкамендавана выкарыстанне зялёнай і блакітнай гамы, што спрыяе фармаванню ўспрымання чалавека як спакойнага і кампетэнтнага, а таксама ўнутранай стабілізацыі. Для актывацыі і пазітыўнага афекту ў сітуацыях, якія патрабуюць праявы камунікабельнасці і крэатыўнасці, эфектыўна прымяненне жоўтых і аранжавых акцэнтаў. Для дэманстрацыі дамінантнасці і рашучасці. Чырвоны колер можа выкарыстоўвацца кропкава, у сітуацыях, якія патрабуюць кароткачасовай мабілізацыі і дэманстрацыі сілы (напрыклад, публічныя выступы).

Высновы. Такім чынам, на падставе сінтэзу дадзеных тэарэтычнага аналізу і эмпірычнага даследавання, можна зрабіць наступную выснову: колер

Рэпозиторий ГГПУ

з'яўляецца магутным інструментам уздзеяння на псіхафізіялагічны стан чалавека, што пацвярджаецца як навуковымі крыніцамі, так і суб'ектыўным успрыманнем рэспандэнтаў. Вынікі працы пацвярджаюць гіпотэзу аб тым, што ўсвядомленае кіраванне гэтымі параметрамі дазваляе праектаваць візуальнае асяроддзе з зададзенымі псіхалагічнымі характарыстыкамі: якая рэлаксуе, стымулюючую, камфортную ці канцэнтравалую. Такім чынам, каляровы кампанент павінен разглядацца як крытычна важны элемент у архітэктуры, дызайне інтэр'ераў і арганізацыі жыццёвай прасторы, накіраваны на падтрыманне і ўмацаванне псіхічнага здароўя.

Літаратура

1. Кривоногова, Ю. В. Влияние цвета на настроение человека / Ю. В. Кривоногова, Т. А. Маслова, М. В. Смахтина // Молодежь и XXI век - 2019 : материалы IX Междунар. молодежной науч. конф., Курск, 21–22 февр. 2019 г. – Курск, 2019. – Т. 2. – С. 95-98.

2. Уплыў колеру на настрой чалавека. – URL: https://clck.ru/3P9STs (дата доступу: 09.10.2025).

3. Відэаэкалогія: уплыў візуальнага асяроддзя на фізічны і псіхічны стан чалавека. – URL: https://otherreferats.allbest.ru/psychology/00636144_0.html#text (дата доступу: 09.10.2025).

4. Волкова, К. Э. Влияние цвета на эмоциональный фон и психологию человека / К. Э. Волкова, Ю. В. Бартенева // Коллекция гуманитарных исследований. – 2020. – № 1 (22). – С. 13-16.

РОЛЬ МЕЛАТОНИНА В РЕГУЛЯЦИИ АРТЕРИАЛЬНОГО ДАВЛЕНИЯ: ЦЕНТРАЛЬНЫЕ И ПЕРЕФЕРИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ДЕЙСТВИЯ

Преображенская А.Д.

Научный руководитель: канд. мед. наук, доц. А.В.Наумов
Гродненский государственный медицинский университет

Актуальность. Гипертония является широко распространённым и сложным заболеванием, в патогенезе которого, помимо периферических механизмов, важную роль играют нарушения в центральной нервной системе. Ценность мелатонина заключается в его многофакторном воздействии на артериальное давление (АД), которое включает как рецептор-зависимые, так и рецептор-независимые механизмы.

Цель. Анализ результатов исследований, посвященных механизмам влияния мелатонина на регуляцию АД.

Материалы и методы. Анализ литературы по материалам PubMed.

Результаты и обсуждение. Эссенциальная гипертензия – это сложное гемодинамическое и структурное нарушение тонуса сосудов, в основе которого лежит несколько известных патогенных факторов: генетическая предрасположенность, поражение почек, нейрогуморальный дисбаланс и эндотелиальная дисфункция. Помимо периферических изменений, в процесс вовлечены и нарушения в ЦНС [1].

Мелатонин (N-ацетил-5-метокситриптамин) – основной гормон эпифиза или шишковидной железы, регулятор циркадного ритма. Помимо этого, он

Репозиторий ГрГМУ